

УХВАЛЕНО

протокол Вченої ради

№ 1 від 19 травня 2021р.

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказ в. о. ректора

№ 315 від 19 травня 2021р.

ПОЛОЖЕННЯ
про дистанційну форму навчання у
Полтавському державному медичному університеті

I. Загальні положення

Положення про дистанційну форму навчання (далі - Положення)

у Полтавському державному медичному університеті

1.1 є нормативним документом, який регламентує організацію процесу дистанційної форми навчання у ПДМУ.

1.2. У своїй роботі з упровадження дистанційної форми навчання ПДМУ керується чинними документами:

- Конституцією України;
- Цивільним кодексом України;
- Законом України “Про вищу освіту” (№ 1556-VII від 01.07.2014); Законом України «Про Національну програму інформатизації» (№74/98- ВР від 04.02.98 зі змінами);
- Стратегією розвитку інформаційного суспільства в Україні (схвалена розпорядженням Кабінетом міністрів України 15 травня 2013 року № 386-р);
- Законом України «Про авторське право і суміжні права» (№ 3792-XII від 23.12.1993 зі змінами);
- Положенням про дистанційне навчання (затверджено Наказом МОН України № 466 від 25.04.2013, зі змінами, затвердженими наказом МОН України від 14.07.2015);
- Вимогами до вищих навчальних закладів та закладів післядипломної освіти, наукових, освітньо - наукових установ, що надають освітні послуги за дистанційною формою навчання з підготовки та підвищення кваліфікації фахівців за акредитованими напрямками і спеціальностями (затверджені Наказом МОН України від 30 жовтня 2013 року № 1518);
- Положенням про електронні освітні ресурси (затверджено Наказом МОН України №1060 від 01.10.2012 зі змінами);
- Положенням про організацію освітнього процесу у Полтавському державному медичному університеті.

1.3. Дистанційною формою навчання - є комплекс освітніх послуг, що надається за допомогою сучасних психолого-педагогічних та інформаційно - комунікаційних технологій. Індивідуалізований процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчального процесу у спеціалізованому середовищі.

1.4. Метою дистанційної форми навчання в університеті є впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій для підготовки фахівців за освітньо-кваліфікаційними рівнями «бакалавр», «магістр», «спеціаліст», програмами підготовки інтернів та підвищення кваліфікації лікарів відповідно до державних стандартів освіти.

1.5. Завданням дистанційної форми навчання у ПДМУ є забезпечення здобувачам освіти можливості реалізації конституційного права на здобуття

освіти та професійної кваліфікації, підвищення кваліфікації незалежно від статі, раси, національності, соціального і майнового стану, роду та характеру занять, світоглядних переконань, належності до партій, ставлення до релігії, віросповідання, стану здоров'я, місця проживання та відповідно до їх здібностей.

1.6. У цьому Положенні терміни і поняття вживаються у таких значеннях:

- дистанційна форма навчання - форма організації навчального процесу, яка забезпечує реалізацію дистанційного навчання;
- технології дистанційного навчання – комплекс освітніх технологій, включаючи психолого-педагогічні та інформаційно-комунікаційні, що надають можливість реалізувати процес дистанційного навчання;
- веб-ресурси навчальних дисциплін (дистанційні курси) – систематизоване зібрання інформації та засобів навчально-методичного та педагогічного характеру, необхідних для засвоєння навчальних дисциплін, яке доступне через Інтернет;
- веб-середовище дистанційного навчання - системно організована сукупність веб-ресурсів навчальних дисциплін, програмного забезпечення управління веб-ресурсами, засобів взаємодії суб'єктів дистанційного навчання та управління дистанційним навчанням;
- інформаційно-комунікаційні технології дистанційного навчання – технології створення, накопичення, зберігання та доступу до веб-ресурсів навчальних дисциплін, а також забезпечення організації і супроводу навчального процесу за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення та засобів інформаційно-комунікаційного зв'язку, у том числі Інтернету;
- психолого-педагогічні технології дистанційного навчання - система засобів, прийомів, кроків, послідовне здійснення яких забезпечує виконання завдань навчання, виховання і розвитку особистості;
- синхронний режим - взаємодія між суб'єктами дистанційного навчання, під час якої всі учасники одночасно перебувають у веб-середовищі дистанційного навчання (чат, аудіо-, відеоконференції, скайп-лекції, вебінари, соціальні мережі тощо);
- асинхронний режим – взаємодія між суб'єктами дистанційного навчання, під час якої учасники взаємодіють між собою із затримкою у часі, застосовуючи при цьому електронну пошту, форум, соціальні мережі тощо;
- система управління веб-ресурсами навчальних дисциплін (програм) – програмне забезпечення для створення, збереження, накопичення та передачі веб-ресурсів, а також для забезпечення авторизованого доступу суб'єктів дистанційного навчання до цих веб-ресурсів;
- система управління дистанційним навчанням – програмне забезпечення, призначене для організації навчального процесу та контролю за навчанням через Інтернет; внутрішня атестація дистанційного курсу -

процедура, визначена відповідно до Положення про електронні освітні ресурси затвердженого Наказом МОНУ №1060 від 01.10.2013.

II. Реалізація дистанційного навчання

2.1. Мета впровадження дистанційної форми навчання у ПДМУ:

- реалізація інноваційно-креативної складової ідеології вивчення дисциплін;
- надання здобувачам вищої освіти можливості отримати поглиблені знання, набути уміння та навички систематичного подальшого професійного самовдосконалення відповідно до обраної спеціальності, навчальної програми з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій за місцем проживання або тимчасового перебування;
- набуття методологічного та технологічного досвіду для впровадження у ПДМУ системи дистанційної освіти;
- підвищення якості навчального процесу;
- забезпечення безперервності навчання шляхом проведення занять через Інтернет.

2.2. Основними завданнями ПДМУ з впровадження дистанційної форми навчання є:

- забезпечення професійної орієнтації та самовизначення для майбутніх фахівців;
- використання технологій дистанційної форми навчання для перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів у сфері охорони здоров'я, викладачів вищих навчальних закладів тощо;
- розширення доступу різних категорій здобувачів вищої освіти до якісного навчання за відповідними програмами;
- забезпечення індивідуалізації навчання відповідно до потреб, особливостей і можливостей здобувачів вищої освіти;
- підвищення якості та ефективності навчання шляхом застосування сучасних освітніх технологій;
- створення додаткових можливостей спілкування науково-педагогічних працівників і здобувачів вищої освіти (лікарів-інтернів, слухачів) в межах активного творчого навчання;
- забезпечення контролю якості освіти.

2.3. Дистанційна форма навчання у ПДМУ може використовуватися шляхом:

- застосування дистанційної форми як окремої форми навчання; використання технологій дистанційного навчання для забезпечення викладання за іншими формами навчання.

2.4. Рішення щодо використання технологій дистанційної форми навчання у навчальному процесі приймається Вченою радою ПДМУ.

2.5. Підготовка, перепідготовка, підвищення кваліфікації (післядипломна освіта) кадрів за дистанційною формою навчання здійснюються у ПДМУ за

- ліцензованими, акредитованими напрямами підготовки (спеціальностями).
- 2.6. Кількість здобувачів вищої освіти (лікарів – інтернів, слухачів), що навчаються за дистанційною формою, визначається відповідно до рішення Вченої ради ПДМУ у межах ліцензованого обсягу підготовки (перепідготовки, підвищення кваліфікації, спеціалізації).
- 2.7. Веб-ресурси, що використовуються у ПДМУ для забезпечення навчального процесу за дистанційною формою навчання, мають відповідати уніфікованим вимогам, іншим нормативним документам, які розробляються ПДМУ, розглядаються Вченою радою ПДМУ та затверджуються ректором.
- 2.8. Для впровадження навчання за дистанційною формою ПДМУ може створювати розгалужену структуру із центру дистанційного навчання та підрозділів (лабораторій). Також активну участь в цьому процесі приймають існуючі підрозділи ПДМУ: бібліотека, навчально-методичний відділ, тощо.

III. Стандарти дистанційної форми навчання в ПДМУ

3.1. Дистанційна форма навчання у ПДМУ базується на державних стандартах вищої освіти і технологіях дистанційного навчання.

IV. Організаційні засади системи дистанційної форми навчання у Полтавському державному медичному університеті

4.1. Навчальний процес дистанційного навчання в університеті організовується на підставі навчальних планів, що розроблені на основі галузевих стандартів вищої освіти, за умови виконання вимог до всіх елементів технологій дистанційного навчання.

4.2. У ПДМУ при організації навчального процесу за будь-якою формою навчання технології дистанційного навчання можуть використовуватись для методичного та дидактичного забезпечення самостійної роботи, забезпечення всіх видів контролю, а також при здійсненні навчальних занять.

4.3. Навчання за дистанційною формою організовують і реалізують у ПДМУ кафедри, факультети, фаховий медико – фармацевтичний коледж, навчально-науковий інститут післядипломної освіти, та інші підрозділи в межах покладених на них повноважень.

4.4. Створення та поповнення інформаційних ресурсів дистанційної форми навчання здійснюється, переважно, науково-педагогічними працівниками ПДМУ.

4.5. ПДМУ з метою апробації нових дистанційних курсів організовує дистанційну форму навчання після розгляду та схвалення матеріалів курсів кафедрами, цикловими методичними комісіями, радами факультетів, радою навчально-наукового інституту післядипломної освіти, та вченої ради.

4.6. ПДМУ забезпечує використання у навчальному процесі дистанційної форми навчання та проводить внутрішній моніторинг якості дистанційної освіти.

4.7. Враховуючи підвищену складність підготовки методичного та дидактичного забезпечення дистанційних курсів у порівнянні з підготовкою методичних матеріалів для інших форм навчання, керівникам навчальних закладів дозволяється перерозподіляти робочий час між методичними та навчальними годинами.

4.8. Термін навчання за дистанційною формою визначається державними стандартами освіти та індивідуальними навчальними планами, які розробляються навчальним відділом ПДМУ з урахуванням реальних можливостей виконання навчальних та освітньо-професійних програм у певні строки.

4.9. Управління та контроль за процесом дистанційного навчання покладається на координаційну раду, яка призначається ректором університету. В її обов'язки входить:

- формування нормативно-правової бази, включаючи розроблення нормативних документів, які враховують специфіку підготовки здобувачів вищої освіти різних рівнів;
- формування пріоритетних напрямів дистанційного навчання з урахуванням тенденцій науково-технічного прогресу та світових досягнень у цій сфері та внесення пропозицій щодо змін до цього положення;
- розроблення критеріїв оцінювання здобувачів вищої освіти під час проведення дистанційного навчання на початковому, проміжному та кінцевому контролях;
- розроблення механізмів взаємодії з іншими ЗВО щодо спільного використання інформаційно-комунікаційних мереж та організації дистанційного навчання;
- розроблення методичного забезпечення навчального процесу на основі стандартів та сучасних технологій дистанційного навчання;
- організація та проведення науково-практичних конференцій та круглих столів, з проблем дистанційного навчання із залученням провідних фахівців всіх структурних підрозділів університету;
- організація та сприяння постійно діючої системи перепідготовки та підвищення кваліфікації співробітників університету з технологій дистанційного навчання, а також сертифікації майбутніх експертів системи дистанційного навчання з числа науково-педагогічних та педагогічних працівників університету.

V. Організація навчального процесу у Полтавському державному медичному університеті за дистанційною формою навчання

5.1. Учасниками навчального процесу, що відбувається за дистанційною формою навчання, є:

- особи, які навчаються: здобувачі вищої освіти усіх рівнів, лікарі-інтерни, слухачі тощо;
- науково-педагогічні працівники;
- фахівці з інформаційних технологій, адміністратори дистанційного навчання, програмісти, методисти, оператори

тощо (далі - персонал).

5.2. Викладачі дистанційного курсу можуть мати різні права та обов'язки:

- автор курсу – науково-педагогічний працівник кафедри ПДМУ (завідуючий кафедрою, професор, доцент), який розробляє, редагує та підтримує курс, консультує здобувачів вищої освіти інтернів, слухачів, перевіряє та оцінює їх роботи. Автор (або автори) відповідає за якість і зміст курсу, він володіє особистим немайновим правом інтелектуальної власності на дистанційний курс;
- асистент (викладач) кафедри ПДМУ – викладач, який проводить навчальну роботу у дистанційній формі, консультує здобувачів вищої освіти, перевіряє та оцінює їх роботи, але не має права редагувати курс. Призначається рішенням відповідної кафедри або спільним рішенням кафедр, якщо навчальне навантаження з дисципліни закріплене за кількома кафедрами.

5.3. Навчатися у ПДМУ за дистанційною формою навчання або за дистанційною, поєднаною з іншими формами, мають право громадяни України, іноземні громадяни й особи без громадянства відповідно до чинного законодавства та міжнародних угод.

5.4. Особливості організації навчального процесу дистанційної форми навчання у Полтавському державному медичному університеті:

- Навчальний процес дистанційної форми навчання у ПДМУ організовується на підставі навчальних планів, розроблених на основі освітньо-професійних програм і вимог до всіх елементів технологій дистанційного навчання на веб-ресурсах:
!!! EZ.umsa.edu.UA, step.umsa.edu.ua.
- Навчальний процес за дистанційною формою навчання у ПДМУ здійснюється у наступних формах: самостійна робота; навчальні заняття (лекції, семінари, практичні заняття тощо); контрольних робіт, практична підготовка; контрольні заходи.

5.5. Самостійне вивчення передбачає використання навчальних матеріалів дистанційних курсів, які здобувачі вищої освіти (інтерни, слухачі) отримують через сторінку відповідної кафедри на сайті ПДМУ. Вимоги щодо самостійного вивчення навчального матеріалу конкретної дисципліни визначаються програмою навчальної дисципліни, методичними вказівками, інструкціями і завданнями, що містяться в дистанційному курсі.

5.6. Основними видами навчальних занять за дистанційною формою навчання у ПДМУ є: лекція, семінар, практичні заняття, лабораторні заняття, консультації та інші.

Лекція – один із видів навчального заняття в дистанційному навчанні, на якому здобувачі вищої освіти отримують аудіовізуальну інформацію лекційного матеріалу через засоби телекомунікаційного зв'язку як у синхронному режимі, коли здобувачі вищої освіти можуть отримувати інформацію від лектора і ставити йому запитання в реальному вимірі часу,

так і в асинхронному, коли здобувачі вищої освіти (інтерни, слухачі) отримують аудіовізуальний запис лекційного матеріалу. Допускається викладення лекційного матеріалу у вигляді веб-сторінок або іншому форматі, який допускається для використання в Інтернет (наприклад PDF).

Семинар – це навчальне заняття, що заплановане програмою навчання, під час якого відбувається обговорення вивченої теми, до якого здобувачі вищої освіти (інтерни, слухачі) готують тези виступів на підставі виконаних завдань.

Практичне заняття – це навчальне заняття, під час якого відбувається детальний розгляд здобувачами вищої освіти окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формуються вміння і навички їхнього практичного застосування шляхом індивідуального виконання ними завдань (контрольних робіт), сформульованих у дистанційному курсі. Практичні заняття виконуються дистанційно, результати для перевірки викладачем розміщуються на Neuron. Окремі практичні завдання можуть виконуватись у синхронному режимі, що визначається робочою програмою навчальної дисципліни.

Лабораторне заняття – форма навчального заняття, яка передбачає, що здобувачі вищої освіти (інтерни, курсанти) особисто проводять натурні або імітаційні експерименти чи дослідження з метою практичного підтвердження окремих теоретичних положень конкретної навчальної дисципліни. При проведенні лабораторних робіт здобувачі вищої освіти набувають практичних навичок роботи з лабораторним устаткуванням, обладнанням, вимірювальною апаратурою, обчислювальною технікою, методикою експериментальних досліджень у конкретній предметній галузі.

Консультація – це елемент навчального процесу, за яким здобувачі вищої освіти (інтерни, слухачі) дистанційно отримують відповіді від викладача на конкретні запитання або пояснення певних теоретичних положень чи аспектів їх практичного застосування (у формі чату, форуму та особистих повідомлень).

Дискусія – це навчальне заняття, проведення якого визначається викладачем у зв'язку з необхідністю вирішення поточної проблеми, що виникла у здобувачів вищої освіти у ході навчання, шляхом обговорення її здобувачами вищої освіти з викладачем та між собою.

Інструменти спілкування у дистанційному навчанні:

Електронна пошта – стандартний сервіс Інтернету, що забезпечує передавання повідомлень, як у формі звичайних текстів, які в інших формах (програмах, графіці, звуках, відео) у відкритому чи зашифрованому вигляді. Використовується для організації спілкування викладача та здобувача вищої освіти, а також здобувачів між собою.

Форум – найпоширеніша форма спілкування викладача та здобувачів вищої освіти. Модератор форуму (мережевий викладач) реалізує дискусію чи обговорення, стимулюючи питаннями, повідомленнями, новою цікавою інформацією. Програмне забезпечення форумів дозволяє приєднати різні файли певного розміру.

Чат – спілкування користувачів мережі в режимі реального часу, засіб оперативного спілкування людей через Інтернет. Різновиди чатів: текстовий, голосовий, аудіо- та відеочат.

Відеоконференція – це конференція реального часу в on-line режимі, один із сучасних способів зв'язку, коли викладач та здобувачі вищої освіти можуть бачити один одного, викладач має можливість супроводжувати конференцію наочним матеріалом.

Блог – це форма спілкування, яка нагадує форум, де право на публікацію належить одній особі чи групі людей. В Інтернет-курсі з мови технології блогу можна використовувати під час навчання у колективі.

Середовище Classroom дозволяє організувати онлайн навчання, використовуючи відео, текстову та графічну інформацію, різні додатки Google. Викладач має можливість контролювати, систематизувати, оцінювати діяльність, переглядати результати виконання завдань, застосовувати різні форми оцінювання.

Соціальні мережі дозволяють створювати закриті групи, чати, обговорення тем, завдань, проблем, інформації.

5.7. Обліково-звітні форми, (№ ЕН-1) заповнюються з приміткою «дистанційно»

5.8. Виконання навчального навантаження кафедр за дистанційною формою навчання має відповідати запланованому навантаженню кафедр.

5.9. Оцінювання результатів практичних робіт відбувається викладачем дистанційно; оцінювання результатів тестування - переважно автоматично.

5.10. Результати поточного та кінцевого контролю оцінюються у порядку, що визначається Положенням про організацію освітнього процесу у ПДМУ.

5.11. Вимоги щодо самостійного вивчення навчального матеріалу конкретної дисципліни визначаються навчальною програмою з дисципліни, методичними рекомендаціями, та завданнями, що містяться на сторінці відповідної кафедри. Самостійне вивчення передбачає використання навчальних матеріалів дистанційних курсів, які здобувачі вищої освіти одержують через мережу «Інтернет» або на магнітних носіях.

5.12. Контрольні заходи у здобувачів вищої освіти дистанційної форми навчання передбачають самоконтроль, вхідний, поточний, рубіжний та підсумковий контроль згідно відповідних положень організації навчального процесу в університеті.

VI. Забезпечення дистанційної форми навчання

6.1. Забезпечення дистанційного навчання включає такі складові:

- науково-методичне забезпечення;
- кадрове забезпечення;
- системотехнічне забезпечення;
- матеріально-технічне забезпечення.

6.2. Науково-методичне забезпечення дистанційного навчання розробляють науково-педагогічні працівники ПДМУ. Науково-методичне забезпечення включає:

- наукові основи дистанційної форми навчання для всіх освітніх рівнів та напрямів підготовки, перепідготовки та (або) підвищення кваліфікації;
- критерії, засоби і системи контролю якості дистанційної форми навчання;
- єдині вимоги до навчальних планів, програм і нормативів дистанційної форми навчання, які відповідають державним стандартам освіти;
- дидактичне та методичне забезпечення дистанційних курсів;
- методики розроблення, апробації та впровадження дистанційних курсів;
- науково-методичні основи функціонування банку дистанційних курсів.

6.3. Кадрове забезпечення дистанційного навчання реалізується системою перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів з технологій дистанційного навчання наступних категорій фахівців:

педагогічних та науково-педагогічних працівників ПДМУ; фахівців з інформаційно-комунікаційних технологій; відділу інформаційних технологій та дистанційної освіти.

6.4. Педагогічні, науково-педагогічні працівники, які безпосередньо забезпечують організацію навчального процесу за дистанційною формою, згідно з графіком, розробленим координаційною радою з дистанційного навчання, мають підвищувати свою кваліфікацію.

6.5. Технічне забезпечення дистанційної форми навчання у ПДМУ включає:

- апаратні засоби (персональні комп'ютери, мережне обладнання, джерела безперебійного живлення, сервери, обладнання для відеоконференцзв'язку тощо), що забезпечують розроблення і використання веб-ресурсів навчального призначення, управління навчальним процесом та необхідні види навчальної взаємодії між суб'єктами дистанційного навчання у синхронному і асинхронному режимах;
- інформаційно-комунікаційне забезпечення із пропускнуою здатністю каналів, що надає всім суб'єктам дистанційного навчання навчального закладу цілодобовий доступ до веб-ресурсів і веб-сервісів для реалізації навчального процесу у синхронному та асинхронному режимах;
- програмне забезпечення загального та спеціального призначення, яке має бути ліцензійним або побудованим на програмних продуктах з відкритими кодами.

6.6. Вебресурси навчальних дисциплін, що необхідні для забезпечення дистанційного навчання, можуть містити:

- методичні рекомендації щодо їх використання, послідовності виконання завдань, особливостей контролю тощо;
- документи планування навчального процесу (навчальні програми,

навчально-тематичні плани, розклади занять);

- відео- та аудіозаписи лекцій тощо;
- мультимедійні лекційні матеріали;
- термінологічні словники;
- віртуальні лабораторні роботи із методичними рекомендаціями щодо їх виконання;
- пакети тестових завдань для проведення контрольних заходів, тестування із автоматизованою перевіркою результатів, тестування із перевіркою викладачем ПДМУ;
- електронні бібліотеки чи посилання на них, бібліографії;
- мультимедійні презентації до практичних занять;
- мультимедійні презентації до тем, що винесені на позааудиторне опрацювання;
- матеріали для підготовки здобувачів вищої освіти до написання історії хвороби на клінічних кафедрах;
- матеріали для підготовки до ліцензійних інтегрованих іспитів «КРОК»;
- інші ресурси навчального призначення.

6.7. До матеріально-технічного забезпечення належать матеріальні об'єкти та обладнання університету, що забезпечують процес дистанційної форми навчання.

VII. Прикінцеві положення

7.1. Усі зміни та доповнення до даного Положення вносяться шляхом відповідного рішення Вченої ради університету.

Начальник навчального відділу

І. І. Старченко